Några insektfynd av intresse från Öland.

Av

PER INGE PERSSON och HÅKAN STENRAM.

Under veckan 5.–12. VIII. 1956 företogo vi en entomologisk insamlingsresa på Öland i syfte att erhålla studiematerial för entomologikursen i Lund. Vårt arbete måste därför framför allt inriktas på massinsamling av vanliga insekter, varför fångst av mera sällsynta arter endast kunde bedrivas i mån av tid. Några fynd av intresse gjordes dock, vilka måhända förtjäna att redovisas. Vårt coleoptermaterial har bestämts av fil. kand. Bengt-Olof Landin och våra orthopterer av doktor Karlis Princis.

Den första dagen, den 6. VIII., nödgades vi låta reparera bilen i Mörbylånga, och under tiden gjordes en kort exkursion vid hamnen, där vi bl. a. fångade ett ex. av *Amara convexiuscula* Marsh. Arten är tidigare tagen på några ställen på ostkusten, bl. a. i Mörbylånga, men har eljest sin huvudsakliga utbredning på västkusten. Under eftermiddagen, som tillbragtes på Vickleby alvar, påträffades *Galeruca pomonae* Scop. ab. *anthracina* Wse något sydost om Vickleby kyrka.

Helt naturligt blev ett av våra första mål den sagoomspunna Halltorps hage, som besöktes den 7. VIII. Lokalen förtjänar i sitt nuvarande tillstånd knappast benämningen hage, eftersom hagnaturen nästan helt förstörts genom mycket kraftig igenväxning. Flertalet av de uråldriga och fridlysta ekarna finner man i en nästan ogenomtränglig snårskog av framför allt hagtorn. De tre längst åt nordväst belägna ekarna stå dock ännu fritt — den nordligaste av dem är alltjämt livskraftig. Saven sipprade här fram på några ställen i den skrovliga barken, och vid denna läckra näring sutto ett flertal *Dorcus parallelopipedus* L. och *Lucanus cervus* L. På grund av det kyliga vädret fingo vi av guldbaggar ej se mer än enstaka *Cetonia aurata* L., trots att de övriga *Cetonia*-arterna samt *Osmoderma* och *Gnorimus* här ha en klassisk fyndort. De mäktiga ekarna med sin intressanta fauna må dock ej få oss att glömma markfaunan, som här erbjuder samlaren flera ovanliga coleopterer. Under nedfallna barkstycken hittades tre exx. av *Pterostichus anthracinus* Ill., och under några ekgrenar, som lågo på fuktig mark, insamlade vi inte mindre än tretton exx. av *Agonum Krynicki* Sperk. Slaghåvning på bl. a. *Inula* gav som resultat tre st. *Cassida murraea* L., den gröna formen. Av lepidopterer togs ett ex. av nattflyet *Amphipyra perflua* F. under barkbitar på marken.

Fig. 1. *Cerambyx cerdo* L. Öl, Halltorps hage den 11. VIII. 1956. (Foto G. Persson.)

Dagen därpå, den 8. VIII., exkurrerade vi i Ottenbylund, där Domänstyrelsen numera endast tillåter besök i den norra delen. Dagen inbringade endast en insektart av intresse, nämligen två honor av den grågröna gräshoppan *Chrysochraon dispar* Germ. Från Öland finns denna art uppgiven av Gislén från Lenstadmosse, Torslunda sn, 1949 (Fauna och Flora 1951, s. 148). Enligt vänligt meddelande från doktor Kjell Ander är detta det enda publicerade fyndet, men doktor An-

der har funnit den på ytterligare några lokaler, dock ej i Ottenbylund eller eljest på Sydöland.

Den 9. VIII. besöktes Borga hage. Förmiddagen var varm och solig. Den gula heteromeren *Ctenioptus flavus* Scop. förekom ymnigt i vegetationen och *Vanessa io* L. flög i mängd. Vi fångade även två exx. av den sällsynta glasvingen *Dipsosphecia ichneumoniformis* F. Bombyliderna voro talrika, bl. a. hamnade i håven fem hanar av *Lomatia lateralis* Meig. Arten är tagen endast ett fåtal gånger tidigare och är i vårt land uteslutande känd från Öland.

Även nästa dag strålade solen från en molnfri himmel, när vi ställde färden mot norra Öland, där första anhalten blev sågverket omedelbart vid Böda station. Vi hade blivit rekommenderade denna lokal, enär vi ville ha noshornsbaggar för kursbruk. Tyvärr var det alltför sent för dessa, men vi fingo i stället glädja oss åt att det vackra vädret lockat fram flera andra trevliga skalbaggar. Två arter buprestider flögo och slogo till på de upplagda furustockarna: dels *Buprestis haemorrhoidalis* Herbst, av vilken vi plockade sjutton exx., därav två in copula, dels den vackra *B. 8-guttata* L., som togs i sex exx. I våra rör kunde vi dessutom stoppa fyra exx. av den brunröda *Athous rufus* De G., vår största knäppare, som kravlade i sågspånshögarna.

På hemvägen stannade vi vid Hornsjöns nordöstra strand intill det där belägna pensionatet. Givetvis hade vi redan tidigare under vår ölandsvistelse fått se och höra två av de »trummande» gräshopporna, *Bryodema* och *Psophus*. Här fingo vi nu tillfälle att lyssna till den tredje, *Stauroderus* (*Chorthippus*) *scalaris* F. W., som infångades i tre exx. Det ljud denna art åstadkommer är avsevärt svagare än de två andras och frambringas liksom dessas under flykten. Doktor Ander har välvilligt upplyst, att den är känd från Böda och Högby socknar, således även från Hornsjötrakten. Arten förekommer i Sverige uteslutande på Öland.

Vår sista dag på Öland, den 11. VIII., ansågo vi borde ägnas åt ännu ett besök i Halltorp. Vädret var alltjämt det bästa med sol och värme. Vi anlände vid 10-tiden, lämnade bilen vid stranden, begåvo oss upp till hagen och styrde genast stegen mot den gamla ek, som vi vid vårt tidigare besök funnit vara givande. Även denna gång sutto *Dorcus* och *Lucanus* på barken, och kring savsprickorna högre upp på stammen fladdrade *Vanessa polychloros* L. i stort antal. Där satt också, intill ett savflöde ca tre meter över marken, den berömda stora ekbocken, *Cerambyx cerdo* L. En av oss klättrade upp till den magnifika bocken, som hämtades ner, mättes och vederbörligen fotograferades. Exemplaret var en hona, som mätte 47 mm i längd, helt fräscht och förmodligen nykläckt. Som entomologer och laglydiga medborgare sågo vi oss nödsakade att sätta tillbaka ekbocken på ekens stam. Den utnyttjade genast friheten till att klättra uppåt och ut på en död, avbruten gren. Hunnen ut till spetsen lyfte den vingarna och flög i väg

mot en ek i närheten. Flykten var påfallande långsam med nästan lodrät kroppsställning. Den gjorde endast en sväng, återvände och satte sig högt uppe i kronan, där vi förlorade den ur sikte.

Det är i år tio år sedan ekbocken senast sågs i landet. Som bekant har den de sista femtio åren endast påträffats i Halltorp. Under 1940-talet har arten observerats två gånger: Vilhelm Heinze fann den den 20. VIII. 46 norr om Halltorps gård (Opusc. Ent. 1947, s. 117) och dessutom föreligger ett hittills opublicerat fynd från Halltorps hage den 9. VIII. 41 av Sune Daelander, som även fotograferade djuret.

Landets entomologer kunna således glädja sig åt, att *Cerambyx cerdo* ännu finnes i Sverige.